

Dzīvnieku asistētās intervences darbā ar dažādām klientu / pacientu grupām Eiropā, Austrālijā un ASV

Evita Dakse, Anete Žiaugre

*Nodibinājums "Fonds VIA VERITAS",
sociālās aprūpes centrs "Ciāna", Latvija*

Ievads. Pēdējo 20 gadu laikā būtiski sākusī mainīties teorētiskā nostāja dzīvnieku asistēto intervenču jomā, kas, pateicoties pirmajiem, apjomīgiem pētījumiem [Friedmann, et al., 1980, Anderson, et al., 1992, u. c.] parādīja un atklāja dzīvnieku asistēto intervenču nozīmi klientu/ pacientu rehabilitācijā, sociālajā rehabilitācijā. Tiek minēta, piemēram, dzīvnieku asistēto intervenču labvēlīgā ietekme stresa mazināšanā [Serpell, 1996, Siegel, 1990]. Parādās pētījumi, kuros noteikta dzīvnieku asistēto intervenču ietekme uz asinsspiediena izmaiņām [Friedman, 1995]. Ir nepieciešams apkopot pētījumus, kuros veiktas dzīvnieku asistētās intervences, lai atspoguļotu šo intervenču nozīmi dažādu klientu / pacientu rehabilitācijā.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Pētījuma mērķis ir teorētiski analizēt un apkopot ASV, Eiropā, īpaši Skandināvijā, un Austrālijā veiktos pētījumus, kuros dzīvnieku asistētās intervences iekļautas dažādu klientu / pacientu grupu rehabilitācijas programmās.

Pētījuma uzdevums ir noskaidrot tās pacientu grupas, ar kurām visbiežāk izmantotas dzīvnieku asistētās intervences, apzināt un apkopot pētījumus, kas veikti sadarbībā ar ārstniecības, veselības aprūpes un sociālās aprūpes iestādēm, kā arī noskaidrot, kādi dzīvnieki izvēlēti dzīvnieku asistēto intervenču veikšanai.

Izvēlētie pētījumi atbilst kritērijiem: publicēts pētījums datu bāzēs (*Science Direct, Scopus* u. c.) vai zinātniskajā izdevniecībā (piemēram, *Elsevier*), strukturēts pētījums, pētījums, kas balstīts uz empīriskiem pierādījumiem.

Rezultāti. Pētījuma rezultātā apkopoti uz pierādījumiem balstītie un publicētie darbi par dzīvnieku asistēto intervenču izmantošanu gan rehabilitācijas, gan psihiatrijas, gan sociālās rehabilitācijas darbā ar dažādām klientu / pacientu grupām (šizofrēnija, demence, depresija, autiska spektra traucējumi, pēc insulta stāvoklis u. c.), kas veikti gan Eiropā, gan ASV, gan Austrālijā, tādējādi radot priekšstatu par šo intervenču izmantošanas iespējām un ietekmi rehabilitācijas procesā. Tāpat tika noskaidrotas klientu / pacientu grupas, kurām visbiežāk piedāvātas dzīvnieku asistētās intervences, kā arī apkopotas veselības aprūpes, ārstniecības un sociālās aprūpes iestādes, kas atbalsta un piedāvā šādu intervenču izmantošanu rehabilitācijas procesā un pētījumos.

Secinājumi. Lai gan pētījumu skaits pēdējo 20 gadu laikā pasaulē ir audzis, tomēr vēl joprojām nepietiekami daudz ir empīrisku pētījumu, kas apstiprinātu dzīvnieku asistēto intervenču pozitīvo nozīmi klientu / pacientu rehabilitācijā [Fine, 2010]. Ir veikti atsevišķi empīriski pētījumi dažādās pasaules valstīs [Berget, Ekeberg, Braastad, 2008], kas pierāda, ka ir iespējamas pozitīvas izmaiņas pašefektivitātes rādītājos (*self-efficacy*), dzīves kvalitātes (*quality of life*) rādītājos un spējā tikt galā ar dažādām grūtībām (*coping ability*) dažādām klientu / pacientu grupām ar emocionāliem traucējumiem.